УДК 69.003
JEL Classification: L74, O11, O21, Q56

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО АНАЛІЗУ Й ОЦІНЮВАННЯ ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

БОГДАНОВ Роман
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
https://orcid.org/0009-0008-8722-6673
romfarb1@gmail.com

У статті досліджено фактори забезпечення збалансованого розвитку будівельної галузі України та обґрунтовано необхідність їх комплексного оцінювання. Визначено, що сучасне функціонування галузі характеризується поєднанням значного потенціалу відбудови з фінансовою нестійкістю підприємств, дефіцитом інвестиційних і кадрових ресурсів, зношеністю основних засобів, технологічною нерівномірністю, регіональними диспропорціями та безпековими загрозами. Збалансований розвиток запропоновано розглядати як узгоджені кількісні та якісні зміни, що охоплюють не лише виробничі й фінансові результати, а й соціальні, технологічні, екологічні, інституційні та просторові характеристики.

За результатами SWOT-аналізу систематизовано сильні й слабкі сторони будівельної галузі, а також можливості та загрози її розвитку. Сформовано систему показників за сімома групами факторів: економічною, інвестиційно-фінансовою, соціально-кадровою, інноваційно-технологічною, екологічною, інституційно-регуляторною та безпеково-просторовою. Передбачено їх поділ на стимулятори й дестимулятори, поєднання статистичних та експертних даних, нормування початкових значень і визначення вагомості окремих показників.

Розроблено методичний підхід, що передбачає розрахунок часткових індексів, інтегральне оцінювання рівня розвитку та визначення коефіцієнта збалансованості його складових. Особливістю підходу є врахування структурних диспропорцій, завдяки чому високі значення одних складових не компенсують критичного відставання інших. Запропонований інструментарій дає змогу визначати фактори, які найбільше стримують розвиток галузі, порівнювати результати в динамічному та регіональному розрізах і встановлювати пріоритети управлінського реагування. Отримані результати можуть бути використані органами державної влади, місцевого самоврядування та будівельними підприємствами під час розроблення програм відновлення і стратегій підвищення стійкості будівельної галузі України.

Ключові слова: будівельні підприємства, будівельна галузь, збалансований розвиток, фактори розвитку, методичний підхід, економічний розвиток, стійкість галузі, ризики та загрози, відновлення України.

https://doi.org/10.31891/mdes/2026-22-21

Стаття надійшла до редакції / Received 06.10.2026
Прийнята до друку / Accepted 02.11.2026
Опубліковано / Published 12.11.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© БОГДАНОВ Роман

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Масштабні руйнування житлового фонду, виробничих об'єктів і критичної інфраструктури, посилення регіональних диспропорцій та необхідність повоєнного відновлення України визначають стратегічне значення будівельної галузі. Водночас її розвиток стримують дефіцит інвестиційних і трудових ресурсів, зростання вартості будівельних матеріалів, порушення логістичних зв'язків, технологічна нерівномірність та нестабільність інституційного середовища. За таких умов особливої актуальності набуває забезпечення збалансованого розвитку галузі на основі узгодження її економічних, інвестиційних, соціальних, технологічних, екологічних та інституційних складових.

Проте, невирішеними залишаються питання систематизації факторів забезпечення збалансованого розвитку будівельної галузі, визначення характеру й сили їхнього впливу, а також формування комплексного інструментарію їх аналізу та оцінювання, що зумовлює необхідність розроблення методичного підходу, який дасть змогу виявляти фактори-стимулятори та фактори-дестимулятори, оцінювати наявні диспропорції, ризики й резерви та обґрунтовувати пріоритетні напрями розвитку будівельної галузі України, що й робить дослідження особливо актуальним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика розвитку будівельної галузі України знайшла відображення у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. К. О. Соколовська та А. О. Касич [1] визначили основні тенденції функціонування підприємств будівельної галузі. О. М. Паламарчук і С. В. Петришина [2] проаналізували її сучасний стан та перспективи подальшого розвитку. О. С. Корепанов та ін. [3] обґрунтували можливості застосування методів багатовимірного аналізу для оцінювання ролі будівництва в регіональному економічному розвитку. Г. В. Козаченко та Ю. С. Погорелов [4]

дослідили стартові умови розвитку будівництва в Україні. Проблеми та потенціал відновлення будівельних підприємств в умовах воєнної агресії розкрито В. В. Смачило та ін. [5]. І. В. Білецький та ін. [6] зосередили увагу на теоретико-методичних засадах формування стратегії розвитку підприємств галузі в умовах воєнного стану, а також на особливостях управління їх кадровим забезпеченням у кризових умовах [7].

У зарубіжних дослідженнях значна увага приділяється екологічним, соціальним і ресурсним складовим розвитку будівництва. G. L. F. Benachio та ін. [8] систематизували наукові підходи до впровадження принципів циркулярної економіки в будівельній галузі. M. Rostamnezhad і M. J. Thaheem [9] узагальнили показники оцінювання соціальної сталості будівельних проєктів. C. Zhang та ін. [10] дослідили застосування ієрархії поводження з відходами для оцінювання циркулярності процесів управління відходами будівництва та знесення. O. Emmanuel та ін. [11] визначили ключові фактори, що ускладнюють функціонування будівельної галузі в регіонах, постраждалих від війни.

Водночас наявні наукові праці переважно висвітлюють окремі економічні, кадрові, соціальні, екологічні або ресурсні аспекти розвитку будівельної галузі. Недостатньо опрацьованими залишаються питання комплексної систематизації факторів забезпечення її збалансованого розвитку, визначення характеру та сили їхнього впливу, а також розмежування факторів-стимуляторів і факторів-дестимуляторів. Подальшого обґрунтування потребує методичний підхід, який поєднуватиме формування системи показників, аналіз взаємозв'язків між ними та комплексне оцінювання впливу економічних, інвестиційних, соціальних, технологічних, екологічних та інституційних факторів, що зумовлює необхідність розроблення відповідного методичного інструментарію, адаптованого до сучасних умов функціонування та повоєнного відновлення будівельної галузі України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розроблення методичного інструментарію комплексного оцінювання факторів, визначення рівня узгодженості складових і виявлення диспропорцій у розвитку будівельної галузі України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Збалансований розвиток будівельної галузі доцільно розглядати як процес узгоджених кількісних і якісних змін, за якого зростання обсягів будівництва та фінансових результатів супроводжується зміцненням інвестиційного, кадрового й технологічного потенціалу, дотриманням екологічних вимог, удосконаленням інституційного середовища та підвищенням стійкості галузі до безпекових загроз. Такий підхід передбачає оцінювання не лише досягнутого рівня розвитку, а й пропорційності його окремих складових.

Результати проведених досліджень свідчать, що розвиток будівельної галузі України характеризується нестійкою динамікою, зумовленою впливом пандемії, повномасштабної воєнної агресії, скороченням інвестиційної активності, порушенням логістичних зв'язків і зростанням вартості виробничих ресурсів [1–5]. Водночас масштабна потреба у відновленні житлового фонду, виробничих об'єктів і критичної інфраструктури посилює стратегічне значення галузі та формує передумови для її структурної й технологічної трансформації [5; 6].

Для систематизації внутрішніх характеристик і зовнішніх умов розвитку будівельної галузі проведено SWOT-аналіз. До її основних сильних сторін віднесено системоутворювальне значення для національної економіки, наявність розгалуженої мережі підприємств, накопичений професійний і проєктний досвід, збережений виробничий потенціал та здатність частини суб'єктів господарювання адаптуватися до кризових умов. Позитивним чинником є також поступове поширення BIM-технологій, цифрового моніторингу, модульного будівництва й автоматизованих систем управління проєктами.

Водночас розвиток галузі обмежують нестабільність фінансових результатів, недостатність власних інвестиційних ресурсів, зношеність основних засобів, кадровий дефіцит, висока матеріало- й енергоємність робіт та нерівномірність розміщення виробничих потужностей. Домінування малих і мікропідприємств забезпечує певну гнучкість під час виконання локальних робіт, проте звужує можливості реалізації масштабних капіталомістких проєктів, які потребують значних фінансових, технічних і кадрових ресурсів [1–4; 7].

Найвагоміші можливості пов'язані із залученням міжнародного фінансування, реалізацією програм відбудови, розвитком державно-приватного партнерства, гармонізацією будівельних норм

зі стандартами ЄС та впровадженням інноваційних технологій. Окремого значення набуває перехід до принципів циркулярної економіки, зокрема перероблення та повторного використання будівельних відходів і матеріалів, утворених унаслідок руйнувань [8; 10]. Соціальна складова такого розвитку має передбачати безпеку праці, належне кадрове забезпечення та врахування суспільних наслідків реалізації будівельних проєктів [9].

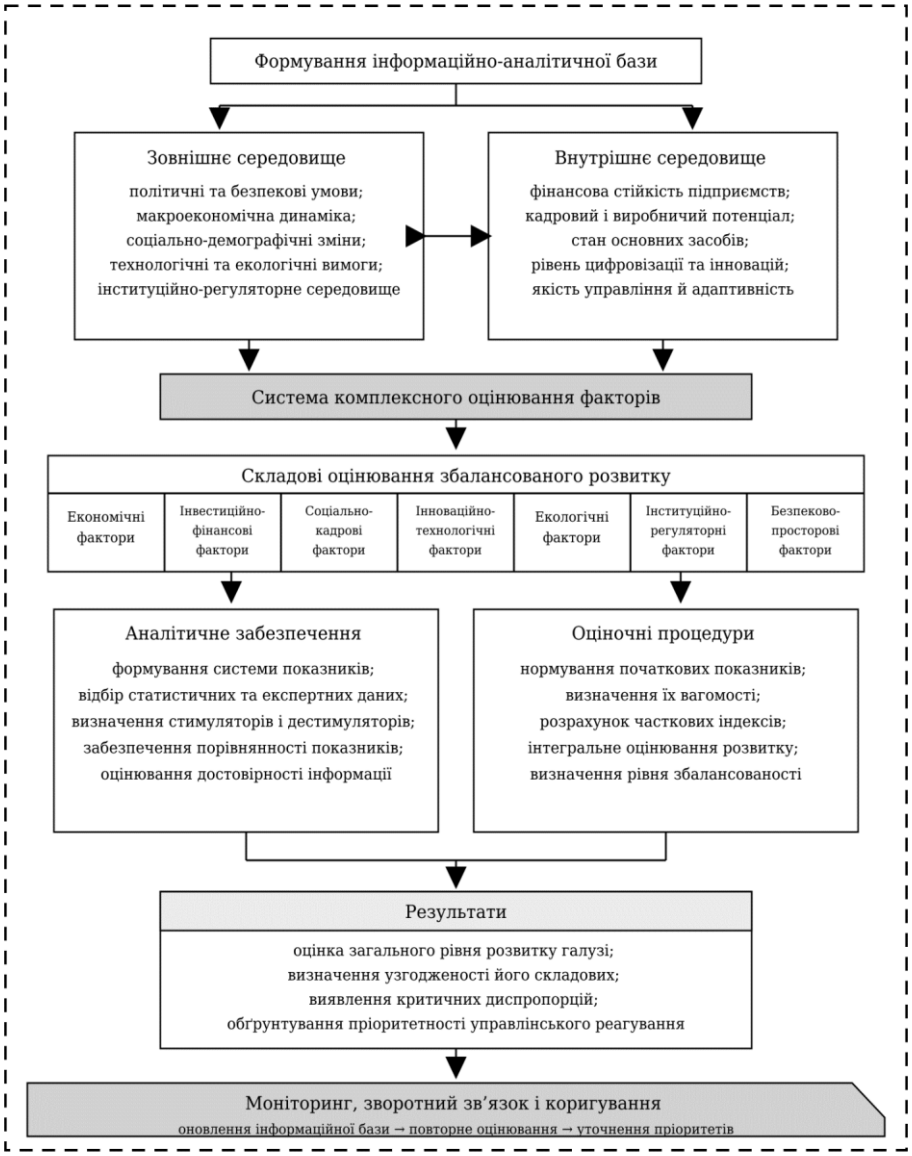

Рис. 1. Методичний підхід до аналізу й оцінювання факторів забезпечення збалансованого розвитку будівельної галузі України

Джерело: розроблено автором

Основними загрозами залишаються тривалі воєнні дії, ризик повторного руйнування об'єктів, нестабільність енергопостачання, інфляція, валютні коливання, подорожчання кредитних ресурсів і будівельних матеріалів, а також відтік кваліфікованих працівників. Особливою проблемою є поглиблення просторових диспропорцій: території з найбільшими масштабами руйнувань часто мають найнижчу фінансову, кадрову й виробничу спроможність до відновлення [3; 11].

SWOT-аналіз підтвердив, що будівельна галузь України має значний потенціал розвитку, однак його реалізація залежить від здатності подолати структурні, фінансові, кадрові та технологічні обмеження. Разом із тим якісні методи аналізу не дають змоги кількісно визначити силу впливу окремих факторів і ступінь узгодженості складових розвитку. Зростання обсягів будівельної продукції, наприклад, може поєднуватися зі скороченням кількості великих підприємств, погіршенням кадрового забезпечення, недостатнім оновленням основних засобів та

посиленням регіональних диспропорцій. Отже, позитивна динаміка одного показника ще не свідчить про збалансованість розвитку галузі.

Для подолання зазначеного обмеження запропоновано методичний підхід до аналізу й оцінювання факторів забезпечення збалансованого розвитку будівельної галузі України. Він поєднує статистичні, індексні та експертні методи й передбачає послідовне виконання таких етапів (рис. 1):

1. Формування інформаційно-аналітичної бази;
2. Дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища галузі;
3. Систематизація факторів та формування системи показників;
4. Визначення стимуляторів і дестимуляторів;
5. Нормування початкових даних і встановлення вагомості показників;
6. Розрахунок часткових індексів за групами факторів;
7. Інтегральне оцінювання рівня розвитку;
8. визначення узгодженості складових і підсумкового індексу збалансованого розвитку;
9. Виявлення критичних диспропорцій та встановлення пріоритетів управлінського реагування;
10. Моніторинг результатів і коригування управлінських рішень.

На відміну від підходів, орієнтованих переважно на оцінювання виробничих або фінансових результатів, запропонований підхід передбачає одночасне врахування семи взаємопов'язаних груп факторів: економічних, інвестиційно-фінансових, соціально-кадрових, інноваційно-технологічних, екологічних, інституційно-регуляторних і безпеково-просторових, що дає змогу охопити як внутрішній потенціал будівельних підприємств, так і зовнішні умови їх функціонування (табл. 1).

Таблиця 1

Система показників оцінювання факторів збалансованого розвитку будівельної галузі України

Група факторів	Основні показники	Напрям впливу
Економічні	індекс будівельної продукції; частка будівництва у валовій доданій вартості; темп зміни обсягу реалізованої продукції; частка прибуткових підприємств	стимулятори
	надмірна частка малих і мікропідприємств за недостатньої представленості середніх і великих підприємств	дестимулятор
Інвестиційно-фінансові	обсяг капітальних інвестицій; частка будівництва в капітальних інвестиціях; чистий фінансовий результат; доступність фінансування	стимулятори
Соціально-кадрові	кількість зайнятих; заробітна плата; продуктивність праці	стимулятори
	дефіцит кваліфікованих працівників; виробничий травматизм	дестимулятори
Інноваційно-технологічні	використання BIM та інших цифрових технологій; інвестиції в технічне оновлення; коефіцієнт оновлення основних засобів	стимулятори
	ступінь зносу основних засобів	дестимулятор
Екологічні	частка перероблених і повторно використаних відходів; частка енергоефективних і сертифікованих об'єктів	стимулятори
	енергоємність робіт; викиди на одиницю будівельної продукції	дестимулятори
Інституційно-регуляторні	цифровізація адміністративних процедур; прозорість закупівель; захист прав інвесторів; відповідність норм стандартам ЄС	стимулятори
	тривалість проходження дозвільних процедур	дестимулятор
Безпеково-просторові	забезпеченість регіонів будівельними підприємствами відповідно до потреб відбудови; захищеність і безперервність реалізації проєктів	стимулятори
	масштаби руйнувань; частка територій із високим воєнним ризиком; надмірна регіональна концентрація підприємств	дестимулятори
Інституційно-регуляторні	цифровізація адміністративних процедур; прозорість закупівель; захист прав інвесторів; відповідність норм стандартам ЄС	стимулятори
	тривалість проходження дозвільних процедур	дестимулятор

Джерело: розроблено авторами на основі [3; 8–11].

Запропонована система може уточнюватися залежно від рівня дослідження, доступності статистичних даних і мети оцінювання. Для показників, щодо яких відсутні систематизовані офіційні дані, доцільно застосовувати експертне оцінювання, що стосується передусім доступності фінансування, рівня використання цифрових технологій, якості інституційного середовища та готовності підприємств до безпекових ризиків.

За напрямом впливу показники поділено на стимулятори та дестимулятори. Зростання стимулятора поліпшує умови розвитку галузі, тоді як збільшення дестимулятора посилює наявні обмеження. Для забезпечення порівнянності початкові значення нормуються в інтервалі від 0 до 1:

$$z_{ijt} = \begin{cases} \dfrac{x_{ijt} - x_j^{\min}}{x_j^{\max} - x_j^{\min}}, & \text{для стимуляторів;} \\ \dfrac{x_j^{\max} - x_{ijt}}{x_j^{\max} - x_j^{\min}}, & \text{для дестимуляторів.} \end{cases}$$

де x_{ijt} – фактичне значення показника; z_{ijt} – його нормоване значення; $x_j^{\min}$ і $x_j^{\max}$ – мінімальне та максимальне значення у досліджуваній сукупності. Наближення нормованого показника до одиниці характеризує сприятливіші умови розвитку. Під час динамічного аналізу межі нормування мають бути однаковими для всього досліджуваного періоду.

Вагомість показників визначається експертним шляхом із подальшим нормуванням отриманих оцінок. До складу експертної групи доцільно залучати представників будівельних підприємств, органів державної влади та місцевого самоврядування, профільних громадських організацій і наукових установ. Узгодженість їхніх суджень перевіряється за допомогою коефіцієнта конкордації Кендалла. За недостатньої узгодженості експертні оцінки підлягають повторному уточненню.

Частковий індекс кожної групи факторів визначається як зважена сума нормованих показників:

$$I_{kit} = \sum_{j=1}^{m_k} w_{kj}\, z_{ijt},$$

де I_{kit} – частковий індекс k-ї групи факторів; w_{kj} – вага відповідного показника; m_k – кількість показників у групі.

У результаті розраховуються економічний, інвестиційно-фінансовий, соціально-кадровий, інноваційно-технологічний, екологічний, інституційно-регуляторний та безпеково-просторовий індекси. Їх агрегування дає змогу встановити загальний рівень розвитку галузі:

$$I_{\text{Р}} = \sum_{k=1}^{7} \alpha_k\, I_k,$$

де α_k – вага відповідної групи факторів, сума яких дорівнює одиниці.

Проте інтегральний індекс може маскувати внутрішні диспропорції, оскільки високе значення однієї складової здатне компенсувати критично низький рівень іншої. Тому запропоновано додатково визначати коефіцієнт збалансованості на основі варіації часткових індексів:

$$K_{\text{зб}} = \frac{1}{1 + \dfrac{\sigma_I}{\bar{I}}},$$

де $\bar{I}$ – середнє значення часткових індексів; σ_I – їх стандартне відхилення. Наближення коефіцієнта до одиниці свідчить про узгоджений розвиток складових, тоді як його зниження вказує на посилення структурних диспропорцій.

Підсумковий індекс збалансованого розвитку визначається як:

$$I_{\text{ЗБР}} = I_{\text{Р}} \times K_{\text{зб}}.$$

Таким чином, підсумкова оцінка враховує одночасно досягнутий рівень розвитку та пропорційність його складових. За наявності істотних розривів між частковими індексами значення $I_{\text{ЗБР}}$ зменшується. Завдяки цьому високі економічні або інвестиційні результати не можуть повністю компенсувати критичний стан кадрової, екологічної, технологічної чи безпекової складової.

Для коректного трактування результатів підсумковий індекс необхідно аналізувати разом із частковими індексами, що дає змогу визначити складові, які найбільше відстають від середнього рівня та порушують загальну збалансованість. За результатами оцінювання фактори доцільно

розподіляти за пріоритетністю управлінського реагування. Фактори з високим негативним впливом і значними можливостями регулювання потребують першочергових заходів. За високої сили впливу та низької керованості доцільними є адаптація, страхування, резервування ресурсів і розроблення альтернативних сценаріїв. Фактори з невисоким впливом мають залишатися об'єктами поточного моніторингу. Практичне використання підходу забезпечує порівняння результатів у динаміці та регіональному розрізі, визначення факторів, які найбільше стримують розвиток галузі, а також обґрунтування пріоритетних напрямів державного й регіонального управлінського впливу.

Таблиця 2

Шкала оцінювання збалансованого розвитку будівельної галузі

Значення $I_{ЗБР}$	Рівень	Характеристика
0,00–0,33	низький	переважання деструктивних факторів, значні диспропорції та ресурсні обмеження
0,34–0,66	середній	часткове відновлення за збереження нестійкості окремих складових
0,67–1,00	високий	позитивна динаміка та високий рівень узгодженості складових

Джерело: розроблено авторами.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОКУ ДАНОМУ НАПРЯМКУ

У результаті дослідження встановлено, що збалансований розвиток будівельної галузі України має визначатися не лише зростанням обсягів будівництва та поліпшенням фінансових результатів, а й узгодженістю економічної, інвестиційно-фінансової, соціально-кадрової, інноваційно-технологічної, екологічної, інституційно-регуляторної та безпеково-просторової складових.

Запропоновано методичний підхід до аналізу й оцінювання факторів забезпечення збалансованого розвитку будівельної галузі України, який поєднує статистичні, індексні та експертні методи. Його реалізація охоплює формування інформаційно-аналітичної бази, дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища, систематизацію факторів, визначення стимуляторів і дестимуляторів, нормування показників, розрахунок часткових індексів, інтегральне оцінювання рівня розвитку та визначення коефіцієнта збалансованості.

Особливістю запропонованого підходу є поєднання оцінки досягнутого рівня розвитку зі встановленням ступеня узгодженості його складових, що дає змогу уникнути ситуації, коли високі значення економічних або інвестиційних показників компенсують критичне відставання кадрової, технологічної, екологічної чи безпекової складової. Практичне застосування підходу сприятиме виявленню критичних диспропорцій, визначенню факторів, які найбільше стримують розвиток галузі, порівнянню результатів у динамічному та регіональному розрізах і встановленню пріоритетності управлінського реагування.

Перспективи подальших досліджень полягають в апробації запропонованого методичного підходу на фактичних даних будівельної галузі України, розрахунку часткових і підсумкового індексів за регіонами, визначенні вагомості окремих факторів із залученням експертів та виявленні територіальних диспропорцій. Подальшого опрацювання також потребують прогнозування зміни рівня збалансованого розвитку за альтернативними сценаріями відбудови, формування регіональних моделей управлінського реагування та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної, кадрової, технологічної, екологічної й безпекової стійкості будівельної галузі України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Соколовська К. О., Касич А. О. Тенденції у розвитку підприємств будівельної галузі. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 41. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-34.
2. Паламарчук О. М., Петришина С. В. Будівельна галузь України: стан та прогнози. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 51. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45.
3. Корепанов О. С., Лазебник Ю. О., Ковтун В. С. Застосування методів багатовимірного аналізу для моделювання регіонального економічного розвитку: роль будівельної галузі в умовах сучасних викликів. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2024. Вип. 107. С. 19–32. DOI: https://doi.org/10.26565/2311-2379-2024-107-02.
4. Козаченко Г. В., Погорелов Ю. С. Будівництво в Україні: стартові умови розвитку. Бізнес Інформ. 2025. № 4. С. 265–279. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-265-279.

5. Смачило В. В., Димченко О. В., Рудаченко О. О., Хайло Я. М. Проблеми та потенціал відновлення підприємств сфери будівництва в аспекті військової агресії росії. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки». 2022. № 11(67). DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-11-8435.

6. Білецький І. В., Кондратенко Н. О., Рудаченко О. О. Теоретико-методичні аспекти формування стратегії розвитку підприємств будівельної галузі України в умовах воєнного стану. Проблеми економіки. 2024. № 3. С. 162–169. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-162-169.

7. Білецький І. В., Кондратенко Н. О., Рудаченко О. О. Управління кадровим забезпеченням будівельних підприємств в умовах кризи. Наукові перспективи. 2024. № 10(52). С. 385–395. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-10(52)-385-395.

8. Benachio G. L. F., Freitas M. C. D., Tavares S. F. Circular Economy in the Construction Industry: A Systematic Literature Review. Journal of Cleaner Production. 2020. Vol. 260. Article 121046. DOI: https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121046.

9. Rostamnezhad M., Thaheem M. J. Social Sustainability in Construction Projects: A Systematic Review of Assessment Indicators and Taxonomy. Sustainability. 2022. Vol. 14. № 9. Article 5279. DOI: https://doi.org/10.3390/su14095279.

10. Zhang C., Hu M., Di Maio F., Sprecher B., Yang X., Tukker A. An Overview of the Waste Hierarchy Framework for Analyzing the Circularity in Construction and Demolition Waste Management in Europe. Science of the Total Environment. 2022. Vol. 803. Article 149892. DOI: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.149892.

11. Emmanuel O., Białko M., Nikolaiev V. The Construction Industry in a War-Ravaged Region: Examination of Challenging Factors. Applied Sciences. 2025. Vol. 15. № 6. Article 2900. DOI: https://doi.org/10.3390/app15062900.

REFERENCES:

1. Sokolovska, K. O., Kasych, A. O. (2022). Tendentsii u rozvytku pidpryiemstv budivelnoi haluzi [Development trends of construction industry enterprises]. Ekonomika ta suspilstvo, 41. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-34

2. Palamarchuk, O. M., Petryshyna, S. V. (2023). Budivelna haluz Ukrainy: stan ta prohnozy [Construction industry of Ukraine: Current state and forecasts]. Ekonomika ta suspilstvo, 51. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45

3. Korepanov, O. S., Lazebnyk, Yu. O., Kovtun, V. S. (2024). Zastosuvannia metodiv bahatovymirnoho analizu dlia modeliuvannia rehionalnoho ekonomichnoho rozvytku: rol budivelnoi haluzi v umovakh suchasnykh vyklykiv [Application of multivariate analysis methods for modelling regional economic development: The role of the construction industry under current challenges]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriia "Ekonomichna", 107, 19–32. https://doi.org/10.26565/2311-2379-2024-107-02

4. Kozachenko, H. V., Pohorelov, Yu. S. (2025). Budivnytstvo v Ukraini: startovi umovy rozvytku [Construction in Ukraine: Initial conditions for development]. Biznes Inform, 4, 265–279. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-265-279

5. Smachylo, V. V., Dymchenko, O. V., Rudachenko, O. O., Khailo, Ya. M. (2022). Problemy ta potentsial vidnovlennia pidpryiemstv sfery budivnytstva v aspekti viiskovoi ahresii Rosii [Problems and recovery potential of construction enterprises in the context of Russia's military aggression]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriia "Ekonomichni nauky", 11(67). https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-11-8435

6. Biletskyi, I. V., Kondratenko, N. O., Rudachenko, O. O. (2024). Teoretyko-metodychni aspekty formuvannia stratehii rozvytku pidpryiemstv budivelnoi haluzi Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Theoretical and methodological aspects of forming a development strategy for Ukrainian construction enterprises under martial law]. Problemy ekonomiky, 3, 162–169. https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-162-169

7. Biletskyi, I. V., Kondratenko, N. O., Rudachenko, O. O. (2024). Upravlinnia kadrovym zabezpechenniam budivelnykh pidpryiemstv v umovakh kryzy [Human resource management of construction enterprises under crisis conditions]. Naukovi perspektyvy, 10(52), 385–395. https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-10(52)-385-395

8. Benachio, G. L. F., Freitas, M. C. D., Tavares, S. F. (2020). Circular economy in the construction industry: A systematic literature review. Journal of Cleaner Production, 260, 121046. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121046

9. Rostamnezhad, M., Thaheem, M. J. (2022). Social sustainability in construction projects: A systematic review of assessment indicators and taxonomy. Sustainability, 14(9), 5279. https://doi.org/10.3390/su14095279

10. Zhang, C., Hu, M., Di Maio, F., Sprecher, B., Yang, X., Tukker, A. (2022). An overview of the waste hierarchy framework for analyzing the circularity in construction and demolition waste management in Europe. Science of the Total Environment, 803, 149892. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.149892

11. Emmanuel, O., Białko, M., Nikolaiev, V. (2025). The construction industry in a war-ravaged region: Examination of challenging factors. Applied Sciences, 15(6), 2900. https://doi.org/10.3390/app15062900

DEVELOPING A METHODOLOGICAL APPROACH TO ANALYSING AND EVALUATING FACTORS THAT ENSURE THE BALANCED DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN UKRAINE

BOHDANOV Roman
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

The article examines the factors ensuring the balanced development of Ukraine's construction industry and substantiates the need for their comprehensive assessment. It is established that the current functioning of the industry combines significant reconstruction potential with the financial instability of enterprises, shortages of investment and human resources, depreciation of fixed assets, technological disparities, regional imbalances, and security threats. Balanced development is considered a process of coordinated quantitative and qualitative changes encompassing not only production and financial performance but also social, technological, environmental, institutional, and spatial dimensions.

Based on the SWOT analysis, the strengths and weaknesses of the construction industry, as well as the opportunities and threats affecting its development, are systematised. A system of indicators is developed across seven groups of factors: economic, investment and financial, social and human resources, innovation and technological, environmental, institutional and regulatory, and security and spatial. The proposed framework divides the indicators into stimulators and destimulators and combines statistical and expert data, the normalisation of initial values, and the determination of individual indicator weights.

A methodological approach involving the calculation of partial indices, an integrated assessment of the development level, and the determination of a coefficient reflecting the balance among its components is developed. A distinctive feature of the approach is its consideration of structural imbalances, which prevents strong performance in certain dimensions from compensating for critical weaknesses in others. The proposed methodological tools make it possible to identify the factors that most significantly constrain the industry's development, compare results over time and across regions, and establish priorities for managerial intervention. The findings can be used by public authorities, local governments, and construction enterprises when developing reconstruction programmes and strategies to strengthen the resilience of Ukraine's construction industry.

Keywords: construction companies, the construction industry, balanced development, factors of development, methodological approach, economic development, industry sustainability, risks and threats, Ukraine's recovery.